

ส่วนที่ ๒

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพโครงสร้างส่วนท้องถิ่น

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับมหภาค

๑.๑ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๕ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่างๆ รวม ๖ คณะอันประกอบด้วย คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) เป็นยุทธศาสตร์ชาตินับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

สถานการณ์ แนวโน้ม วิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ

๑. บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ เป็นต้นมาได้ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ประเทศไทยได้รับการยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง ในด้านสังคมที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนส่งผลให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจน และในด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบในความหลากหลายเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีความท้าทายต่อการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี ๒๕๖๐ ที่ร้อยละ ๓.๙ ถือว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าศักยภาพ เมื่อเทียบกับร้อยละ ๖.๐ ต่อปีในช่วงเวลาเกือบ ๖ ทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุหลักจากการชะลอตัวของการลงทุนภายในประเทศและสถานการณ์เศรษฐกิจโลก

ที่ยังไม่ฟื้นตัวได้เต็มที่โครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพภาคบริการและภาคเกษตรมีผลผลิตภาพการผลิตในระดับต่ำ ขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ประกอบกับแรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสมรรถนะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศนอกจากนั้น ศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะ การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจนยังคงเป็นประเด็นท้าทายในการยกระดับการพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันการวางกลยุทธ์ระยะยาวในการฟื้นฟู การใช้ และการรักษาทรัพยากรอย่างบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศที่ผ่านมายังขาดความชัดเจน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศยังมียังมีปัญหาการใช้อย่างสิ้นเปลืองและเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวข้างต้นมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของประชาชน ขณะที่ความมั่นคงภายในประเทศยังมีหลายประเด็นที่ต้องเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็ง ลดความขัดแย้งทางความคิด และอุดมการณ์ที่มีรากฐานมาจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค การขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมืองตลอดจนส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรักและความสามัคคี

ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กที่ลดลง และประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายมากขึ้น ทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

๒. ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ

แม้ว่าประเทศไทยจะมีตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาคและเป็นประตูสู่เอเชีย แต่การที่มีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ทำให้ปัญหาด้านเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านยังคงเป็นความท้าทายด้านความมั่นคงในอนาคต นอกจากนี้ ประเทศไทยยังคงต้องให้ความสำคัญกับปัญหาด้านความมั่นคงอื่น ๆ ที่มีความซับซ้อน ละเอียดยิ่งขึ้น และมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติ ที่อาจเป็นประเด็นท้าทายต่อการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชน ซึ่งรวมถึงการสร้างสามัคคีของคนในชาติที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประชากรไทยที่มีแนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างยั่งยืนนอกจากนี้ การขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจ ที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ หรือเกิดการย้ายขั้วอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ขณะที่องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ องค์กรระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ จะมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดกฎ ระเบียบ ทิศทางความสัมพันธ์และมาตรฐานสากลต่างๆ ทั้งในด้านความมั่นคง และเศรษฐกิจ รวมทั้งการรวมกลุ่มเศรษฐกิจและการเปิดเสรีในภูมิภาคที่นำไปสู่ความเชื่อมโยงในทุกกระบวน อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านอาชญากรรมข้ามชาติและเศรษฐกิจนอกระบบ รวมทั้งปัญหาอาชญากรรม การค้ามนุษย์ และการลักลอบเข้าเมืองในทางกลับกัน

ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดจะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งตัวอย่างแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าว

กระโดดเหล่านี้ คาดว่าจะเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักที่ช่วยให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มที่จะกลับมาขยายตัวได้เข้มแข็งขึ้น แนวโน้มสำคัญที่จำเป็นต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิการรวมกลุ่มทางการค้า และการลงทุนที่จะมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันที่คาดว่าจะรุนแรงขึ้นในการเพิ่มผลิตภาพและสร้างความหลากหลายของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์รูปแบบชีวิตใหม่ๆ

นอกจากนั้น ประเทศไทยคาดว่าจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี ๒๕๗๔จะก่อให้เกิดโอกาสใหม่ๆ ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคนสูงวัยที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการคาดการณ์ว่าครอบครัวไทยจะมีขนาดเล็กลงและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้นประชากรในประเทศไทยจะมีช่วงอายุที่แตกต่างกันและจะมีกลุ่มคนช่วงอายุใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของประชากรให้มีคุณภาพและการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการผลิตและการบริการของประเทศจะเป็นความท้าทายสำคัญในระยะต่อไป

ในขณะเดียวกัน โครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย อาจทำให้เกิดความต้องการแรงงานต่างชาติเพิ่มมากขึ้นเพื่อทดแทนจำนวนแรงงานไทยที่ลดลง ซึ่งปัจจัยด้านการเปิดเสรีในภูมิภาคและความก้าวหน้าของการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งในภูมิภาคจะทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานและการย้ายถิ่นมีความสะดวกมากขึ้น และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรเข้าออกประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่มีศักยภาพซึ่งมีแนวโน้มในการเคลื่อนย้ายไปเรียนหรือทำงานในทั่วทุกมุมโลกสูงขึ้น ทั้งนี้ การย้ายถิ่นส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น จึงอาจจะเป็นไปได้ที่ประเทศไทยจะยังคงเป็นประเทศผู้รับของประชากรจากประเทศเพื่อนบ้านขณะที่ประชากรไทยโดยเฉพาะแรงงานทักษะอาจมีแรงจูงใจในการย้ายถิ่นไปยังประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่ดีกว่า อาจทำให้การแย่งชิงแรงงานมีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะยิ่งทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมไทย

นอกจากนี้ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคาดว่าจะมีความรุนแรงมากขึ้นทั้งในเชิงความผันผวน ความถี่ และขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนระบบผลิตทางการเกษตรที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกับความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ ขณะที่ระบบนิเวศต่างๆ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงในการสูญเสียความสามารถในการรองรับความต้องการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไรก็ดี ระดับความรุนแรงของผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศต่าง ๆ ดังกล่าวที่แต่ละประเทศจะต้องเผชิญจะมีความแตกต่างกัน ทำให้การเป็นสังคมสีเขียวการรักษาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการจะได้รับความสำคัญและความสนใจจากนานาประเทศรวมทั้งประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกรวมถึงการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหารมีแนวโน้มที่จะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นกฎระเบียบและข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมจะมีความเข้มข้นและเข้มงวดขึ้น โดยกรอบการพัฒนาตามข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ที่สำคัญ เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และบันทึกความตกลงปารีสจะได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น

แนวโน้มเหล่านี้จะก่อให้เกิดความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศในหลายมิติ ทั้งในส่วนของการทำงานและอาชีพ สาขการผลิตและบริการใหม่ๆ ความมั่นคงของประเทศอันเกิดจากภัยคุกคามและความเสี่ยงด้านอื่นๆ ที่ซับซ้อนขึ้น อาชญากรรมไซเบอร์ รูปแบบการก่อสงครามที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของผู้คน เงินทุน ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ เทคโนโลยีและสินค้าและบริการ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รวดเร็วและคาดการณ์ได้ยากการเกิดขึ้นของโรคระบาด และโรคอุบัติใหม่ที่จะส่งผลให้การเฝ้าระวังด้านการสาธารณสุขในประเทศมีความสำคัญมากขึ้น อาจนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นได้ หากไม่มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและรองรับผลกระทบต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งรวมถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบพลิกผันที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการเข้าถึงเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้สมัยใหม่มีระดับความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มประชากรต่างๆ โดยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าวจะส่งผลต่อทั้ง

การจ้างงานและอาชีพที่จะมีรูปแบบและลักษณะงานที่เปลี่ยนไป มีความต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะสูงเพิ่มมากขึ้น หลายอาชีพอาจหายไปจากตลาดงานในปัจจุบันและบางอาชีพจะถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติโดยเฉพาะอาชีพที่ต้องการทักษะระดับต่ำ ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ปรับตัวไม่ทันหรือขาดความรู้และทักษะที่ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปกระแสโลกาภิวัตน์ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาขยายความเป็นเมือง วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศที่อาจจะมีผลกระทบรุนแรงมากขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวจะส่งผลให้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

จากปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่างๆข้างต้น เห็นได้ว่าบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลง

อย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งจะส่งผลต่ออนาคตการพัฒนาประเทศอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง มีความร่วมมือในลักษณะประชารัฐจากภาคส่วนต่างๆ ในรูปแบบของหุ้นส่วนการพัฒนาที่เป็นการดำเนินงานอย่างบูรณาการ เนื่องจากทุกมิติการพัฒนามีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยประเทศไทยจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ สามารถรู้เท่าทันและปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง กฎเกณฑ์และกติกาใหม่ๆ และมาตรฐานที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนรู้การสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกันกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย ระบบบริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวทันโลก จากการต่อยอดการพัฒนาบนพื้นฐานนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ส่งผลให้เกิดการสร้างห่วงโซ่มูลค่าทางเศรษฐกิจในทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรและภาคบริการ กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และนำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหาร การรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายเชิงนิเวศ การส่งเสริมการดำเนินชีวิตและธุรกิจ และการพัฒนาและขยายความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการมีข้อกำหนดของรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ที่ชัดเจน ขณะที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ กฎหมายระบบภาษีต้องมีกลยุทธ์การพัฒนาที่สามารถอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ประเทศมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้น และสามารถใช้จุดแข็งในเรื่องตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศมากขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญของการรวมกลุ่มความร่วมมือกับนานาประเทศในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อกระชับและสร้างสัมพันธ์ไมตรี เสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูต ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างพลังทางเศรษฐกิจและรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยจำเป็นต้องสร้างความพร้อมในการที่จะยกระดับมาตรฐานและมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกติกาสากลในด้านต่างๆ ขณะเดียวกันประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งให้มีการปฏิรูประบบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดีและมีเสถียรภาพทางการเมือง มีการส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจเพื่อให้เกิดความรักความสามัคคี และลดความขัดแย้งภายในประเทศ โดยที่นโยบายการพัฒนาต่างๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงสอดคล้องกับโครงสร้างและลักษณะพฤติกรรมของประชากรที่อาจจะมีแตกต่างจากปัจจุบันมากขึ้น

ดังนั้น ภายใต้งานไขโครงสร้างประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพภูมิอากาศสิ่งแวดล้อม และปัจจัยการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาที่รอบคอบและครอบคลุม อย่างไรก็ตาม หลายประเด็นพัฒนาเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการปรับตัว ซึ่งจะต้องหยั่งรากลึกลงไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าไปในอนาคตจึงจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในระยะยาวที่ต้องบรรลุ พร้อมทั้งแนวยุทธศาสตร์หลักในด้านต่างๆ เพื่อ

เป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการบนพื้นฐานประชาธิปไตยเพื่อยกระดับจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ และปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนและจุดด้อยต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นเป้าหมายใหญ่ในการขับเคลื่อนประเทศ และถ่ายทอดไปสู่แผนในระดับอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับยุทธศาสตร์ การกิจ และพื้นที่ ซึ่งรวมถึงพื้นที่พิเศษต่างๆ อาทิ เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเพื่อให้การพัฒนาประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน

๓. วิสัยทัศน์ประเทศไทย

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ และประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครอบครัว และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วนมีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจนเศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่างๆทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้อาจสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้อัดรับกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญาทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบาย

ที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคม ยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ **“ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”** โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

๔.๑ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

- (๑) การรักษาความสงบภายในประเทศ
- (๒) การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง
- (๓) การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ
- (๔) การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มีใช้ภาครัฐ
- (๕) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

๔.๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- (๑) การเกษตรสร้างมูลค่า
- (๒) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต
- (๓) สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว
- (๔) โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก
- (๕) พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

๔.๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

- (๑) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม
- (๒) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต
- (๓) ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑
- (๔) การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย
- (๕) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี
- (๖) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- (๗) การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ

๔.๔ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

- (๑) การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ
- (๒) การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี
- (๓) การเสริมสร้างพลังทางสังคม
- (๔) การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง

๔.๕ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- (๑) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว
- (๒) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล
- (๓) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ
- (๔) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง
- (๕) พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- (๖) ยกระดับกระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

๔.๖ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

- (๑) ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส
- (๒) ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่
- (๓) ภาครัฐมีขนาดเล็กกะทัดรัด เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ
- (๔) ภาครัฐมีความทันสมัย
- (๕) บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ
- (๖) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- (๗) กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น
- (๘) กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค

๑.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙-๑๑ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนั้น ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และ ทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทารายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา พร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง ๕ ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกัน ยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพ นาไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย

๑. ภาพรวมการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๑.๑ หลักการ

๑.๒ จุดเปลี่ยนสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ ๑๒

๑.๓ ประเด็นการพัฒนาหลักที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๒. การประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาประเทศ

๒.๑ สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก

๒.๒ สถานการณ์และแนวโน้มภายใน

๓. วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๓.๑. วัตถุประสงค์

๓.๒. เป้าหมายรวม

๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มีทั้งหมด ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยมี ๖ ยุทธศาสตร์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และอีก ๔ ยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

๔.๑ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

๔.๒ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๔.๓ ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

๔.๔ ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔.๕ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน

๔.๖ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย

๔.๗ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

๔.๘ ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

๔.๙ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

๔.๑๐ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

๕. การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ สู่การปฏิบัติ

๕.๑ หลักการ

๕.๒ แนวทางขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๕.๓ การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๑.๓ ไทยแลนด์ ๔.๐ (THAILAND ๔.๐)

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต้องมีความสัมพันธ์กับไทยแลนด์ ๔.๐ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีกลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ กลุ่มเครื่องมือ อุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง โดยรายละเอียดไทยแลนด์ ๔.๐ มีดังนี้

ประเทศไทย ๔.๐ ถือเป็นการพัฒนา เครื่องยนต์เพื่อขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจชุดใหม่ (New Engines of Growth) ด้วยการเปลี่ยนแปลง ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ ของประเทศที่มีอยู่ ๒ ด้าน คือ ความหลากหลายเชิงชีวภาพ และ ความหลากหลายเชิงวัฒนธรรม ให้เป็นความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน โดยการเติมเต็มด้วยวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา แล้วต่อยอดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบเป็น ๕ กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย ประกอบด้วย

๑. กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ (Food, Agriculture & Bio-Tech) อาทิ เทคโนโลยีการเกษตร (Agritech) เทคโนโลยีอาหาร (Foodtech) เป็นต้น

๒. กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ (Health, Wellness & Bio-Med) อาทิ เทคโนโลยีสุขภาพ (Healthtech) เทคโนโลยีการแพทย์ (Medtech) สปา (Spa) เป็นต้น

๓. กลุ่มเครื่องมือ อุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม (Smart Devices, Robotics & Mechatronics) อาทิ เทคโนโลยีหุ่นยนต์ (Robotech) เป็นต้น

๔. กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว (Digital, IOT, Artificial intelligence & Embedded Technology) อาทิ เทคโนโลยีการเงิน (Fintech) อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ต้องใช้คน (IoT) เทคโนโลยีการศึกษา (Edtech) อี-มาร์เก็ตเพลส (E-Market place) อี-คอมเมิร์ซ (E-Commerce) เป็นต้น

๕. กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง (Creative, Culture & High Value Services) อาทิ เทคโนโลยีการออกแบบ (Designtech) ธุรกิจไลฟ์สไตล์ (Lifestyle Business) เทคโนโลยีการท่องเที่ยว (Traveltech) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ (Service Enhancing) เป็นต้น

๑.๔ แผนพัฒนาภาค/แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด/แผนพัฒนาจังหวัด

➔ แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ ฉบับทบทวน

๑. สภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่ระหว่างละติจูด ๑๔°๗' ถึง ๑๘°๒๗' เหนือ และลองจิจูด ๑๐๐°๕๔' ถึง ๑๐๕°๓๗' ตะวันออก ตั้งอยู่ในตำแหน่งศูนย์กลางของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง โดยมีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านตะวันออกและด้านเหนือ มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน และด้านใต้ ติดต่อราชอาณาจักรกัมพูชา โดยมีเทือกเขาพนมดงรัก กั้นพรมแดน

๑.๒ พื้นที่และลักษณะภูมิประเทศ มีพื้นที่รวม ๑๐๕.๕๓ ล้านไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง มีความลาดเอียงไปทางตะวันออก มีลักษณะคล้ายกระทะ แบ่งเป็น ๒ เขตใหญ่ ได้แก่ บริเวณแอ่งที่ราบโคราช อยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำมูลและชี ลักษณะเป็นที่ราบสูงสลับกับเนินเขา และบริเวณแอ่งสกลนคร อยู่ทาง ตอนเหนือของภาค ตั้งแต่แนวเขาภูพานไปจนถึงแม่น้ำโขง เทือกเขาที่แบ่งระหว่างแอ่งโคราชและแอ่งสกลนคร ได้แก่ เทือกเขาภูพาน

๑.๓ ภูมิอากาศ มีอากาศร้อนชื้นสลับกับแล้ง แบ่งเป็น ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน ช่วงเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม อากาศจะร้อนและแห้งแล้งมาก จังหวัดที่มีอุณหภูมิสูงสุด คือ อุตรดิตถ์ ฤดูฝน ช่วงเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีฝนตกเป็นบริเวณกว้าง แต่มีแนวเทือกเขาตงพญาเย็นและสันกาลาแพ่ง กั้นลมฝนจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ส่งผลให้พื้นที่แอ่งโคราช ซึ่งเป็นเขตเงาฝน จึงมีสภาพแห้งแล้งกว่าแอ่งสกลนคร จังหวัดที่มีฝนตกมากที่สุด คือ นครพนม ฝนตกน้อยที่สุด คือ สุรินทร์ ฤดูหนาว ช่วงเดือน พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ อากาศหนาวเย็น ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจากประเทศจีน จังหวัดที่มีอุณหภูมิต่ำสุด คือ จังหวัดเลย

๑.๔ การใช้ประโยชน์ที่ดิน ในปี ๒๕๕๙ มีพื้นที่รวม ๑๐๕.๕๓ ล้านไร่ จำแนกเป็นพื้นที่ป่าไม้ ๑๕.๖๖ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๑๔.๙ พื้นที่ทางการเกษตร ๖๓.๘๗ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๖๐.๕ และพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นๆ ๒๖.๐๒ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๒๔.๗ ของพื้นที่ภาค

๑.๕ ทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๕.๑ ดิน สภาพดินเป็นดินทรายไม่อุ้มน้ำ ทำให้ขาดแคลนน้ำ และขาดธาตุอาหาร ไตดินมีเกลือหิน ทำให้ดินเค็ม จึงมีข้อจำกัดต่อการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

๑.๕.๒ แหล่งน้ำ มีลุ่มน้ำขนาดใหญ่ ๓ ลุ่ม ได้แก่ แม่น้ำชี มีความยาวประมาณ ๗๖๕ กิโลเมตร ยาวที่สุดในประเทศไทย มีต้นน้ำที่ทิวเขาเพชรบูรณ์ และไหลไปรวมกับแม่น้ำมูลที่จังหวัดอุบลราชธานี แม่น้ำมูล มีความยาวประมาณ ๖๔๑ กิโลเมตร ต้นน้ำอยู่ที่เทือกเขาสันกาลาแพ่งแล้วไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่จังหวัดอุบลราชธานี นอกจากนี้ยังมีลำน้ำสาขาย่อย ได้แก่ ลาปาว ลำน้ำอูน ลำน้ำสงคราม ลาเสียว ลำน้ำเลย ลำน้ำพอง และลาตะคอง รวมทั้งแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ ที่กระจายอยู่ในพื้นที่ เช่น หนองหาร (สกลนคร) และบึงละหาน (ชัยภูมิ) นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำบาดาล มีปริมาณน้ำในเกณฑ์เฉลี่ย ๕-๑๐ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ที่ความลึกของบ่อประมาณ ๓๐ เมตร คุณภาพของน้ำบาดาลมีตั้งแต่เค็มจัด กร่อย และจืด เนื่องจากพื้นที่ในแอ่งโคราชและแอ่งสกลนครจะรองรับด้วยหินเกลือ หากเจาะน้ำบาดาลลึกเกินไปอาจจะพบน้ำเค็ม

๑.๕.๓ ป่าไม้ ในปี ๒๕๖๐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ป่าไม้ จานวน ๑๕.๖๖ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙ ของพื้นที่ภาค หรือร้อยละ ๑๕.๓ ของพื้นที่ป่าไม้ทั้งประเทศ ซึ่งยังต่ำกว่าค่าเป้าหมาย ในการรักษาสมดุลของระบบนิเวศที่จะต้องมียพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นป่าเบญจพรรณ

๒. โครงข่ายคมนาคมขนส่งและการบริการสาธารณูปโภค

๒.๑ โครงข่ายถนน เชื่อมโยงกับโครงข่ายหลักของประเทศและเชื่อมโยงสู่ประเทศเพื่อนบ้าน สปป.ลาว กัมพูชา และสามารถเชื่อมโยงไปยังเวียดนามและจีนตอนใต้

๒.๑.๑ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒ (ถนนมิตรภาพ)

๒.๑.๒ เส้นทางแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก

๒.๑.๓ เส้นทางใหม่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก ๒

๒.๒ รถไฟ

๒.๓ สนามบิน

๒.๔ ด้านชายแดน

๒.๕ แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่อยู่ระหว่างดำเนินการในภาค ได้แก่ รถไฟความเร็วสูง (ช่วงกรุงเทพฯ-สุรินทร์ ช่วงสุรินทร์-หนองคาย) รถไฟทางคู่ (ช่วงชุมทางถนนจิระ-ขอนแก่น ช่วงขอนแก่น-หนองคาย ช่วงจิระ-อุบลราชธานี) ทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองและทางพิเศษ (ช่วงบางปะอิน-สุรินทร์ ช่วงระยอง-เศรษฐกิจ EWEC ด้านตะวันออก)

๒.๖ บริการสาธารณูปโภค

๒.๖.๑ ไฟฟ้า

๒.๖.๒ ประปา

๓. สภาพเศรษฐกิจและรายได้

๓.๑ ภาพรวมเศรษฐกิจ

๓.๒ เศรษฐกิจรายสาขา

๓.๓ เศรษฐกิจระดับครัวเรือน

๔. ประชากรและสังคม

๔.๑ ประชากร

จำนวนประชากรของภาคมากที่สุดของประเทศ ปี ๒๕๖๐ มีจำนวนประชากร ๒๑.๙๘ ล้านคน หรือร้อยละ ๓๓.๒ ของประเทศ เพิ่มขึ้นจาก ๒๑.๖๙ ล้านคน ในปี ๒๕๕๕ และมีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๐ โดยเฉลี่ยร้อยละ ๐.๓๑ ต่ำกว่าประเทศที่มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๐.๕๔ โดยจังหวัดสุรินทร์ มีประชากรมากที่สุด ๒.๕๘ ล้านคน รองลงมา คือ จังหวัดอุบลราชธานี มีประชากร ๑.๘๑ ล้านคน และจังหวัดขอนแก่น มีประชากร ๑.๗๖ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐ ๘.๕ และ ๘.๒ ของประชากรภาค ตามลำดับ

๔.๒ แรงงาน

แรงงานส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษา แรงงานระดับอาชีวะมีสัดส่วนน้อยมาก ในปี ๒๕๖๐ มีกำลังแรงงาน ๙.๖๓ ล้านคน ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร ร้อยละ ๕๐.๗๗ ของกำลังแรงงาน ของภาค จำนวนแรงงานที่มีความรู้ระดับประถมลดลง จากร้อยละ ๕๗.๘ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๕๖.๔๘ ในปี ๒๕๖๐ มีความรู้ระดับมัธยมต้น เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๖.๐๒ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๑๗.๙ ในปี ๒๕๖๐ ระดับมัธยมปลาย เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๑.๘๗ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๑๑.๙๖ ในปี ๒๕๖๐ แรงงานระดับอาชีวะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ ๒.๐๗ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๒.๐๙ ในปี ๒๕๖๐ ระดับอุดมศึกษา เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๗.๐๕ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๙.๕๖ ในปี ๒๕๖๐

๔.๓ การศึกษา

สถาบันการศึกษามีทุกระดับ โดยระดับอุดมศึกษามี ๕๓ แห่ง ครอบคลุมเกือบทุกจังหวัด แยกเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ ๓๖ แห่ง เอกชน ๑๐ แห่ง และสถาบันวิทยาลัยชุมชน ๗ แห่ง ในจำนวนนี้เป็นสถาบันวิจัย ๑๒ แห่ง ซึ่งมากที่สุดในประเทศ

๔.๔ สาธารณสุข

มีสถานบริการสาธารณสุขให้บริการครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ ในปี ๒๕๖๐ มีจำนวนโรงพยาบาลรัฐบาล ๓๒๓ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) ๒๙๑ แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) ๒๓ แห่ง โรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) ๙ แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน ๓,๔๗๗ แห่ง

๕. ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติ

๕.๑ สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรป่าไม้มีแนวโน้มลดลง ในปี ๒๕๖๐ ภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน ๑๕.๖๖ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙ ของพื้นที่ภาค หรือร้อยละ ๑๕.๓ ของพื้นที่ป่าไม้ทั้งประเทศ ในช่วงปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ของภาคลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๐.๒๔ เนื่องจาก การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อการเกษตรที่เพิ่มมากขึ้น โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่จังหวัดมากที่สุดได้แก่ จังหวัดมุกดาหาร รองลงมาคือ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดเลย และจังหวัดอุบลราชธานี

๕.๒ สถานการณ์ด้านภัยพิบัติ

การเกิดไฟป่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในช่วงปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐ มีจำนวนการเกิดไฟป่าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๘.๘ โดยปี ๒๕๖๐ เกิดไฟไหม้ป่า จำนวน ๘๗๘ ครั้ง พื้นที่ถูกไฟไหม้ ๙,๖๘๗ ไร่ ลดลงจาก ปี ๒๕๕๖ ที่มีจำนวน ๑,๕๗๔ ครั้ง และจำนวนพื้นที่ป่าถูกไฟไหม้ ๑๙,๖๒๒ ไร่ ซึ่งเป็นปีที่เกิดไฟไหม้ป่ามากที่สุด โดยในระหว่างปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐ เกิดไฟไหม้ป่าเฉลี่ย ๑,๒๖๘.๘ ครั้งต่อปี คิดเป็นพื้นที่ที่ถูกไฟไหม้เฉลี่ย ๑๘,๗๔๑.๒ ไร่ต่อปี

๖. สภาวะแวดล้อม

๖.๑ จุดแข็ง

๖.๒ จุดอ่อน

๖.๓ โอกาส

๖.๔ ภัยคุกคาม

๗. ปัญหาและประเด็นท้าทาย

๘. แนวคิดและทิศทางการพัฒนา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาพื้นฐานด้านการขาดแคลนน้ำ ดินคุณภาพต่ำ ประสบอุทกภัยและ ภัยแล้งซ้ำซาก คนมีปัญหาทั้งในด้านความยากจน และมีปัญหาภาวะทุพโภชนาการ แต่มีความพร้อม ด้านสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัย ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” จำเป็นจะต้องแก้ไขปัญหามูลฐานควบคู่ไปกับการพัฒนาการวิจัยเพื่อใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในภาคให้มีการเจริญเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมทั้งการแสวงหาโอกาสการนำความรู้ ทักษะ เทคโนโลยีและนวัตกรรมจากภายนอกมาช่วยขับเคลื่อน โดยการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับโครงข่ายระบบการคมนาคมขนส่งและพื้นที่เศรษฐกิจหลักของประเทศ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงและข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่ม อนุภูมิภาคแม่น้ำโขงที่กำลังมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมาเสริมสร้างกิจกรรมการพัฒนาใหม่ ๆ ให้แก่ภาค เพื่อให้มีอัตราการเติบโตที่สูงเพียงพอต่อการลดความเหลื่อมล้ำกับพื้นที่ส่วนอื่นๆ ของประเทศได้ ในระยะยาว

๘.๑ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : พัฒนาอีสานสู่มิติใหม่ให้เป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาค กลุ่มแม่น้ำโขง”

๘.๒ วัตถุประสงค์

๘.๒.๑ เพื่อแก้ปัญหาปัจจัยพื้นฐานด้านน้ำและดิน ให้เอื้อต่อการประกอบอาชีพ การดำรงชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจของภาค

๘.๒.๒ เพื่อดูแลช่วยเหลือคนจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งพาตนเอง พึ่งพาครอบครัว และพึ่งพากันในชุมชนได้

๘.๒.๓ เพื่อยกระดับการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สนับสนุนให้การเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคไม่ต่ำกว่าระดับประเทศ

๘.๒.๔ เพื่อเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของระบบเศรษฐกิจภาคเข้ากับระบบเศรษฐกิจของประเทศ และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๘.๒.๕ เพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง และมีบทบาทสนับสนุนประเทศเป็นศูนย์กลางภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๘.๓ เป้าหมาย

๘.๓.๑ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือขยายตัวเพิ่มขึ้น

๘.๓.๒ สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ในการกระจายรายได้ภาคตะวันออก เฉียงเหนือลดลง

๘.๔ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๒-๒๕๖๕
อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๘๙๒,๖๗๖ ล้านบาท (ปี ๒๕๕๙)	ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓.๕	ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓.๕	ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓.๕	ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓.๕	ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๓.๕ต่อปี
สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ในการกระจายรายได้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๐.๔๔๖ (ปี ๒๕๖๐)	ลดลงต่ำกว่า ๐.๔๔๖	ลดลงต่ำกว่า ๐.๔๔๖	ลดลงต่ำกว่า ๐.๔๔๖	ลดลงต่ำกว่า ๐.๔๔๖	ลดลงต่ำกว่า ๐.๔๔๖

๘.๔.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๘.๔.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ แก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

๘.๔.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับ การแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘.๔.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ

๘.๔.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ใช้โอกาสจากการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักภาคกลางและพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เพื่อพัฒนาเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ๆ ของภาค

๘.๔.๖ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ พัฒนาความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากข้อตกลงกับประเทศ เพื่อนบ้านในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดนและแนวระเบียงเศรษฐกิจ

๑.๕ แผนพัฒนาภาค/แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด/แผนพัฒนาจังหวัด

๑.๕.๑ แผนพัฒนาภาค

Unique Position

กำหนดโดยกระทรวงมหาดไทย และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑
“นวัตกรรมภาคอีสานด้านการเกษตร การท่องเที่ยว การค้า และการสร้างพลังงานทดแทน”
หรือ “Innovation for FASTTT”

FASTTT มาจากคำว่า

F = FUN ความสนุก เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ผจญภัย ที่ทำให้ลัดวัยหรือกระชุ่มกระชวย การกีฬา

A = Agriculture การเกษตร เน้นที่เป็นเศรษฐกิจหลักของกลุ่มจังหวัดฯ ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ มันสำปะหลัง โคเนื้อ/โคขาว

S = SILK ผลิตภัณฑ์ไหม ทุกจังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ มีวัฒนธรรมสิ่งทอ ผ้าไหมอันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะแต่ละจังหวัด จังหวัดสุรินทร์มี “ไหมหางกระรอก” เป็นผ้าไหมโคราชที่มีชื่อเสียง เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น “ไหมหมีคั่นขอนารี” ของจังหวัดชัยภูมิ เป็นลวดลายที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ทรงมีพระราชดำริให้อนุรักษ์ไว้ มีความประณีตสวยงาม จังหวัดบุรีรัมย์ ลายไหมที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักคือ “ชินติ่นแดง” และลายที่ได้รับการพัฒนาใหม่คือ “ไหมหางกระรอกหมีภูภิมย์” หรือ “LAVA SILK” มีลวดลายเฉพาะตัว และ “ผ้าไหมมัดหมี่ลายโฮล” จังหวัดสุรินทร์อยู่ที่เส้นไหมน้อยซึ่งเป็นส่วนในสุดของรังไหม มีลวดลายสีสันทันเป็นแบบฉบับทางสุรินทร์ และบ้านท่าสว่างมีโรงงานทอผ้าไหม ที่ทอผ้าให้ผู้นำ APAC ที่เดินทางมาร่วมประชุมที่ประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖

T = Tourism การท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดมีการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งด้านวัฒนธรรม ขอมโบราณวัฒนธรรมท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

T = Trade การค้า ภาคค้าปลีกค้าส่งสร้างรายได้ ๕๖,๖๗๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๔๘ ของผลิตภัณฑ์มวลรวม อยู่ในลำดับที่ ๓ ของผลิตภัณฑ์มวลรวม นอกจากนี้ยังมีด่านค้าชายแดน ทั้งจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องสายตะกู จังหวัดบุรีรัมย์ และจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม จังหวัดสุรินทร์

T = Transform หรือการสร้างขยะให้มีคุณค่าเป็นพลังงานทดแทน เกิดจากปริมาณขยะมูลฝอยที่มีจำนวนมาก และการนำกลับไปใช้น้อย โดยนวัตกรรมการสร้างเชื้อเพลิงจากขยะมูลฝอย (Refuse Derived Fuel: RDF)

เป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ ระยะ ๕ ปี

จากโครงสร้างเศรษฐกิจในภาพรวมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ มีเศรษฐกิจที่สำคัญ ๓ ลำดับแรก โดยมีภาคอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ ๒๑ รองลงมาเป็นภาคเกษตรกรรม มีสัดส่วนร้อยละ ๒๐ และภาคการค้าร้อยละ ๑๓ มีพื้นที่การเกษตรร้อยละ ๖๘.๑๕ ของพื้นที่ของกลุ่มจังหวัด ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงาน ร้อยละ ๑๖.๘๕ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีศักยภาพทางการเกษตรที่โดดเด่น ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย โคเนื้อ ไก่ ไก่ แพะ แกะ มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งท่องเที่ยวธรรมชาติ นิเวศ อารยธรรม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา และกีฬา มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลก เป็นแหล่งผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ และในขณะเดียวกันก็มีปัญหาในเรื่องการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ สัดส่วนคนยากจน ร้อยละ ๑๒.๑ รายได้เฉลี่ยครัวเรือน/ปี ๒๕๐,๖๒๖ บาท หนี้สินเฉลี่ยครัวเรือน/ปี ๒๐๐,๒๑๗.๐๘ บาท มีความไม่เสมอภาคด้านรายได้ (Ginocoefficient) สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ จึงกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในการเป็นศูนย์กลางของเกษตรอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ใหม่ ท่องเที่ยว อารยธรรมขอม และสังคมเป็นสุข โดยมีแนวคิดการพัฒนา ดังนี้

๑. การเพิ่มประสิทธิภาพภาคการผลิตให้เป็นมาตรฐานปลอดภัย และพัฒนาจนถึงขั้นมาตรฐานอินทรีย์ในภาคการเกษตรทั้งพืชและสัตว์ โดยมีการนวัตกรรมการในพื้นที่มาช่วยให้เกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer) ให้มีการสืบทอดภูมิปัญญาดั้งเดิมให้คงอยู่ด้วยการน้อมนาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

๒. พัฒนาการบริหารจัดการน้ำให้เพียงพอ ทั้งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตรให้เพียงพอตลอดปี โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำให้อยู่ในพื้นที่ หรือการขยายพื้นที่รับน้ำ การกระจายน้ำไปยังพื้นที่

๓. ส่งเสริมการแปรรูปของสินค้าให้มากขึ้นในพื้นที่ สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารแบบครบวงจรในพื้นที่ โดยพัฒนาช่วงกลางทางและปลายทางให้มากขึ้น ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ที่กำหนดให้กลุ่มจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดสุรินทร์ ให้เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอาหารแบบครบวงจร

๔. ส่งเสริมอาชีพ และเพิ่มทักษะฝีมือแรงงานเพื่อสร้างโอกาสในการสร้างรายได้จากภาคการเกษตรและนอกภาคเกษตร โดยเชื่อมโยงสินค้าชุมชนกับการท่องเที่ยว

๕. สร้างมูลค่าเพิ่มในสาขาการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน ทั้งทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว การใช้ประโยชน์จากระบบ Logistic ที่รัฐบาลไว้วางรากฐานไว้ให้ การสร้างความเชื่อมั่นในด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างการตลาดให้เป็นที่ยอมรับในวงกว้างและเป็นที่ยอมรับทางมายังกลุ่มจังหวัด

๖. การพัฒนาสังคมให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะผู้สูงอายุให้ได้รับการดูแล มีศักยภาพ คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหรือสามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามศักยภาพ รวมทั้งการรักษาภูมิปัญญาของผู้สูงอายุเพื่อให้สืบทอดไปยังรุ่นลูกหลาน และการเพิ่มศักยภาพของเด็ก เพื่อให้สังคมมีคุณภาพและสามารถดูแลตนเองได้ในอนาคต

พันธกิจ (Mission)

- ๑) ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปข้าวหอมมะลิ
- ๒) ส่งเสริมและ พัฒนาการผลิตมันสำปะหลังเพื่ออุตสาหกรรมอาหารและพลังงานทดแทน
- ๓) ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ กระบือ และแพะ และแปรรูปเชิงคุณภาพ
- ๔) ส่งเสริมการเรียนรู้สู่การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๕) ส่งเสริมศักยภาพการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์ใหม่
- ๖) ส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้ได้รับความนิยม และบริหารจัดการให้มีศักยภาพ
- ๗) ส่งเสริมและ พัฒนาการค้าการลงทุน และค้าชายแดน
- ๘) ส่งเสริมการพัฒนาด้านสังคม

๑.๖ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑

(สุรินทร์ ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์) ระยะ ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ (ฉบับทบทวน) รอบปี พ.ศ.๒๕๖๓

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) ได้แจ้งผลการประชุมคณะอนุกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค ด้านวิชาการ (อ.ก.บ.ภ. ด้านวิชาการ) ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธาน มีมติเห็นชอบนโยบายหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ และนายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์จันทร์โอชา) เห็นชอบแนวทางการกำหนดกรอบการจัดสรรงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามมติที่ประชุม อ.ก.บ.ภ. ด้านวิชาการครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๑ และเห็นชอบแนวทางการกำหนดกรอบการจัดสรรงบประมาณพัฒนากลุ่มจังหวัด ซึ่งแบ่งงบประมาณเป็น ๒ ส่วนส่วนที่ ๑ งบประมาณเพื่อการพัฒนาตามศักยภาพความต้องการของพื้นที่ หรือประเด็นร่วมของกลุ่มจังหวัดส่วนที่ ๒ งบประมาณเพื่อการพัฒนาในลักษณะ Cluster หรือสนองนโยบายสำคัญของรัฐบาลเชิงพื้นที่

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ จึงได้ดำเนินการทบทวนแผนพัฒนา
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ ระหว่างวันที่ ๒๐ – ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ โดยยึดยุทธศาสตร์ชาติ
ระยะ ๒๐ ปี นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทิศ
ทางการพัฒนาภาคยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม แผนแม่บทจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และ
มุ่งเน้นการทำงานแบบเครือข่ายร่วมกันทุกภาคส่วน (ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษา)
เพื่อร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัด ฯ ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม เพื่อให้แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ฯ สามารถขับเคลื่อนไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งจะ
เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มจังหวัด รวมทั้งเป็นการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของกลุ่มจังหวัด ให้
เหมาะสมกับโอกาสและศักยภาพของกลุ่มจังหวัด และนำไปสู่การกระตุ้นให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนและสร้าง
รายได้ให้กลุ่มจังหวัด

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ –
๒๕๖๕) ฉบับทบทวน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ฉบับนี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบ
บูรณาการ (ก.บ.ก.) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๘/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม
๒๕๖๐ โดยสรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Strategies Position)

- ๑) เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย
- ๒) เป็นแหล่งผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ระดับประเทศ
- ๓) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม เขิง
นิเวศน์ การกีฬาที่มีชื่อเสียง
- ๔) เป็นประตูสู่อีสาน และเชื่อมโยงการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

เป้าหมายการพัฒนา

ศูนย์กลางของเกษตรอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ใหม่ ท่องเที่ยวอารยธรรมขอม
และสังคมเป็นสุข

ประเด็นการพัฒนา (Strategies Issues) รวม ๓ ประเด็น คือ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรม
และแปรรูป

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวการท่องเที่ยว และ
ผลิตภัณฑ์ใหม่

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

๑.๕.๒ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ ประกอบด้วย สุรินทร์ ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์
มุ่งเน้นการพัฒนาระบบชลประทานให้เต็มศักยภาพ การเตรียมการรองรับอุตสาหกรรม
พลังงานทดแทน (Ethanol) พัฒนาการท่องเที่ยวทั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และอารยธรรมขอมด้วยการสร้าง
คุณค่าเพิ่ม และพัฒนาเส้นทาง

เป้าหมายการพัฒนา

“ศูนย์กลางของเกษตรอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ใหม่ ท่องเที่ยวอารยธรรมขอม และสังคมเป็นสุข”

ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา

๑. ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคนต่อปีเพิ่มขึ้น
๒. ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคเกษตรเพิ่มขึ้น
๓. รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

๔. มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใหม่จากรายได้เฉลี่ยย้อนหลัง ๓ ปี เพิ่มขึ้น

๕. สัดส่วนคนยากจนลดลง

ประเด็นการพัฒนา

๑. การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเกษตรอุตสาหกรรมและแปรรูป

๒. การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ใหม่

๓. ยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

๑.๕.๓ แผนพัฒนาจังหวัด

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดสุรินทร์

"เมืองเกษตรอินทรีย์ ศูนย์เศรษฐกิจชายแดน ท่องเที่ยววิถีชุมชน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี"

วัตถุประสงค์รวม

๑. เพื่อเพิ่มรายได้ให้ประชาชน

๒. เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดี และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดสุรินทร์

๑. จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น

๒. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดน

๓. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว

๔. จำนวนที่เพิ่มขึ้นของพื้นที่ป่าไม้จังหวัด

๕. สัดส่วนของคนอายุยืนตั้งแต่ ๘๐ ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้น

๖. ร้อยละของจำนวนคดีอาชญากรรมลดลง

ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การพัฒนาและส่งเสริมเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจร

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มพื้นที่เกษตรอินทรีย์

๒. เพื่อยกระดับสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐาน

๓. เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย

๑. จำนวนพื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่เพิ่มขึ้น

๒. จำนวนสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น

๓. จำนวนช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

๑. การเพิ่มพื้นที่เกษตรอินทรีย์

๒. การยกระดับสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐาน

๓. การเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการค้า การลงทุน การบริการและเชื่อมโยงเศรษฐกิจชายแดน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างผู้ประกอบการรายใหม่

๒. เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดน

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย

1. จำนวนผู้ประกอบการรายใหม่เพิ่มขึ้นต่อปี
2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าขายแดนเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยปีฐาน

แนวทางการพัฒนา

1. การพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการและผู้นำเข้า-ส่งออก
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบริเวณด้านศุลกากรให้เพียงพอสนับสนุนการจัดการ

ด้านพรมแดนแบบเบ็ดเสร็จ ให้ได้มาตรฐานสากล

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการค้า การลงทุน และการบริการ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
2. เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย

1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว
2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนา

1. การพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวและการบริการ
2. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
3. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้า ผลิตภัณฑ์ และการบริการที่ได้มาตรฐาน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้และรักษาสิ่งแวดล้อมให้สมดุล

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย

1. จำนวนพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น
2. ร้อยละที่ลดลงของขยะมูลฝอย
3. จำนวนชุมชน/หน่วยงานที่ใช้พลังงานทางเลือกเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. การส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน
2. การส่งเสริมการบริหารจัดการขยะ
3. การส่งเสริมการบริหารจัดการพลังงานทางเลือก

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ประชาชนมีความสุขและสังคมร่มเย็น

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย

1. สัดส่วนของคนอายุยืนตั้งแต่ ๘๐ ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้น
2. รายได้เฉลี่ยครัวเรือนเพิ่มขึ้น
3. จำนวนตำบลต้นแบบจัดการตนเองเพิ่มขึ้น
4. จำนวนคนในครัวเรือนที่จบการศึกษาภาคบังคับและไม่มีงานทำได้รับการฝึกอบรมอาชีพ

ทุกคน

5. สัดส่วนของนักเรียนด้อยโอกาสต่อนักเรียนทั้งหมดลดลง

แนวทางการพัฒนา

๑. การส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาวะที่ดี
๒. การส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามศาสตร์พระราชา
๓. การส่งเสริมให้องค์กรภาคประชาชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้
๔. การพัฒนาคุณภาพและเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๖ การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน
๒. เพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดภัยาสพติด
๓. เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย

๑. จำนวนครั้งในการแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน
๒. จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ปลอดภัยาสพติด (หมู่บ้านสีขาว) เพิ่มขึ้น
๓. ร้อยละคดีอาชญากรรมลดลง

แนวทางการพัฒนา

๑. การส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน
๒. การพัฒนาคน องค์กร เครือข่าย หมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และ
ห่างไกลยาเสพติด
๓. การรักษาความสงบเรียบร้อยและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

๒. ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสุรินทร์

วิสัยทัศน์ (Vision) “เมืองเกษตรอินทรีย์ วิถีช้างไทย ผ้าไหมสุรินทร์ สูสากล”

“Organic Silk Route city of Thailand Surin Elephant internationally.”

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย ๕ ด้าน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านการพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

- กลยุทธ์ ๑ พัฒนาระบบการเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ (โซนนิ่ง)
- กลยุทธ์ ๒ เพิ่มขีดความสามารถด้านพื้นที่ การผลิต และการแปรรูปการเกษตรให้ได้มาตรฐาน
- กลยุทธ์ ๓ สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
- กลยุทธ์ ๔ ส่งเสริมและเฟื่องช่องทางทางการตลาด
- กลยุทธ์ ๕ พื้นที่เกษตรอินทรีย์และกลุ่มเกษตรกรมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น
- กลยุทธ์ ๖ การพัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการน้ำอย่างมีระบบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

- กลยุทธ์ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้คุณภาพ
- กลยุทธ์ ๒ การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อารย-ธรรมขอม
เขื่อนเวศน์ เขื่อนเกษตร ให้เกิดความยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
- กลยุทธ์ ๓ ยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดสากล
- กลยุทธ์ ๔ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก

กลยุทธ์ ๕ การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหม ผลิตภัณฑ์ชุมชน และสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ และมาตรฐานตรงกับความต้องการของตลาด

กลยุทธ์ ๖ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ ๗ ส่งเสริมการค้า การลงทุน การตลาด การท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ ๑ ส่งเสริมการอนุรักษ์ ป่าไม้ ป้องกันและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม

กลยุทธ์ ๒ การบริหารจัดการขยะและสิ่งปฏิกูล

กลยุทธ์ ๓ ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน เพื่อสร้างความมั่นคงทางพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ ๔ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ ๕ การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการพัฒนาคนและสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตบนพื้นฐานความเสมอภาค

กลยุทธ์ ๑ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลยุทธ์ ๒ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

กลยุทธ์ ๓ การส่งเสริมกีฬา นันทนาการ และการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศ

กลยุทธ์ ๔ การส่งเสริมและเสริมสร้างสุขภาพแบบองค์รวมของประชาชนให้แข็งแรง

กลยุทธ์ ๕ การพัฒนาบุคลากรทางด้านสุขภาพให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน

กลยุทธ์ ๖ การเสริมสร้างความมั่นคงของชาติและสังคมภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ ๗ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และเสริมสร้างอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงาม

กลยุทธ์ ๘ การเสริมสร้างโอกาสให้ประชาชนมีอาชีพ มีงานทำ มีรายได้

กลยุทธ์ ๙ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

กลยุทธ์ ๑๐ การส่งเสริมเครือข่ายเฝ้าระวังและการป้องกันแก้ไขปัญหาด้านสังคม

กลยุทธ์ ๑๑ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชน

กลยุทธ์ ๑๒ การส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวและชุมชนมีความเข้มแข็ง

กลยุทธ์ ๑๓ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการเสริมสร้างความมั่นคงชายแดน

กลยุทธ์ ๑ พัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชนชายแดน

กลยุทธ์ ๒ การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านประเพณี ศิลปะวัฒนธรรม ศาสนา และกีฬา กับประเทศเพื่อนบ้าน

กลยุทธ์ ๓ การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ชายแดน

กลยุทธ์ ๔ การรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินตามพื้นที่ชายแดน

๒.๑ ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลขาวใหญ่ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เพื่อเป็นสภาพการณ์ในอนาคตซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายและปรารถนา คาดหวังที่จะให้เกิดขึ้นหรือบรรลุผลในอนาคตข้างหน้า ตำบลขาวใหญ่เป็นตำบลขนาดเล็ก และคาดการณ์ว่าในอนาคตต้องเป็นชุมชนที่สงบน่าอยู่อาศัย ความเป็นอยู่ดีขึ้นและมีทัศนียภาพและสิ่งแวดล้อมดี จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์คาดหวังที่จะให้เกิดขึ้นในอนาคตดังนี้

“ ชุมชนน่าอยู่ เขตวัฒนธรรม การคมนาคมสะดวก เกษตรอินทรีย์ การศึกษาดี บริหารโปร่งใส นำคนสู่คุณภาพและคุณธรรม ”

ยุทธศาสตร์การพัฒนา ๖ ด้าน ดังนี้

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต
๕. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
๖. ยุทธศาสตร์พัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลักความพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- แนวทางการพัฒนาที่ ๑ ก่อสร้างและปรับปรุงถนน สะพาน ทางเท้า ท่อระบายน้ำและรางระบายน้ำ
ท่อลอดเหลี่ยม ฝายกั้นน้ำ ขุดลอก
- แนวทางการพัฒนาที่ ๒ การขยายเขตไฟฟ้าและไฟฟ้าสาธารณะ
- แนวทางการพัฒนาที่ ๓ การก่อสร้างและขยายเขตประปา

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

- แนวทางการพัฒนาที่ ๑ ส่งเสริมและเพิ่มทักษะอาชีพของครัวเรือนและกลุ่มอาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาด้านสังคม การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

- แนวทางการพัฒนาที่ ๑ การพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น
- แนวทางการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา
- แนวทางการพัฒนาที่ ๓ การพัฒนาและส่งเสริมด้านสวัสดิการและเพิ่มศักยภาพของชุมชน
- แนวทางการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาด้านการกีฬาและนันทนาการ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาสาธารณสุข และคุณภาพชีวิต

- แนวทางการพัฒนาที่ ๑ การส่งเสริมสุขภาพและอนามัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

- แนวทางการพัฒนาที่ ๑ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรทุกภาคส่วน
- แนวทางการพัฒนาที่ ๒ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและองค์กรให้มี
ขีดความสามารถในการพัฒนา
- แนวทางการพัฒนาที่ ๓ การพัฒนาและจัดระเบียบของชุมชนและสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ พัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลักความพอเพียง

- แนวทางการพัฒนาที่ ๑ การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาเกษตรอินทรีย์
- แนวทางการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาผ้าไหมสุรินทร์ ผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์ OTOP
- แนวทางการพัฒนาที่ ๓ การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยว
- แนวทางการพัฒนาที่ ๔ การฟื้นฟู อนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- แนวทางการพัฒนาที่ ๕ การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน
- แนวทางการพัฒนาที่ ๖ พลังงานทดแทนที่ยั่งยืน

เป้าประสงค์

๑. การคมนาคมขนส่งมีความพร้อมสามารถรองรับการคมนาคมขนส่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้
๒. ระบบไฟฟ้า ประปา มีความเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
๓. แหล่งน้ำตามธรรมชาติสามารถกักเก็บน้ำได้ในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
๔. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความอุดมสมบูรณ์ ชุมชนสะอาดปราศจากขยะและมลพิษ
๕. เด็ก สตรี คนชรา คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการสงเคราะห์และส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
๖. เด็กนักเรียนในพื้นที่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุนด้านการศึกษาที่เพียงพอ
๗. ประชาชนสืบทอดศาสนา รักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามไว้
๘. บุคลากรมีศักยภาพการทำงานตามหลักธรรมาภิบาลในการให้บริการประชาชน
๙. ประชาชนมีความรู้ด้านวิชาการในการประกอบอาชีพและเพิ่มมูลค่าสินค้า
๑๐. ประชาชนมีความรักใคร่สามัคคีกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นตนเอง

ตัวชี้วัด

๑. ประชาชนมีแหล่งน้ำในการอุปโภคเพิ่มมากขึ้นร้อยละ ๕
๒. มีโครงสร้างพื้นฐานให้ประชาชนได้ใช้บริการร้อยละ ๘๐
๓. ประชาชนมีความรู้มากขึ้นร้อยละ ๙๐ และศิลปวัฒนธรรมอันดียังคงอยู่
๔. ประชาชนร้อยละ ๘๐ มีความรู้และมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ศาสนา – วัฒนธรรมประเพณีและกีฬา
๕. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นร้อยละ ๑๐
๖. ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ ๕ และพึ่งตนเองได้มากขึ้น
๗. ชุมชนร้อยละ ๖๐ น่ายุ่อย่างสงบสุข
๘. การบริหารจัดการของ อบต. มีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสูงร้อยละ ๖๐

ค่าเป้าหมาย

๑. ด้านการได้รับการบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานให้มีความสะดวกและรวดเร็ว
๒. ประชาชนมีความรู้และบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม
๓. ประชาชนมีศักยภาพมีรายได้เพียงพอสามารถพึ่งตนเองได้
๔. มลภาวะและสิ่งแวดล้อมไม่เป็นพิษทำให้ชุมชนน่ายุ่อย่างสงบสุข
๕. การบริหารจัดการภาครัฐที่ดีและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

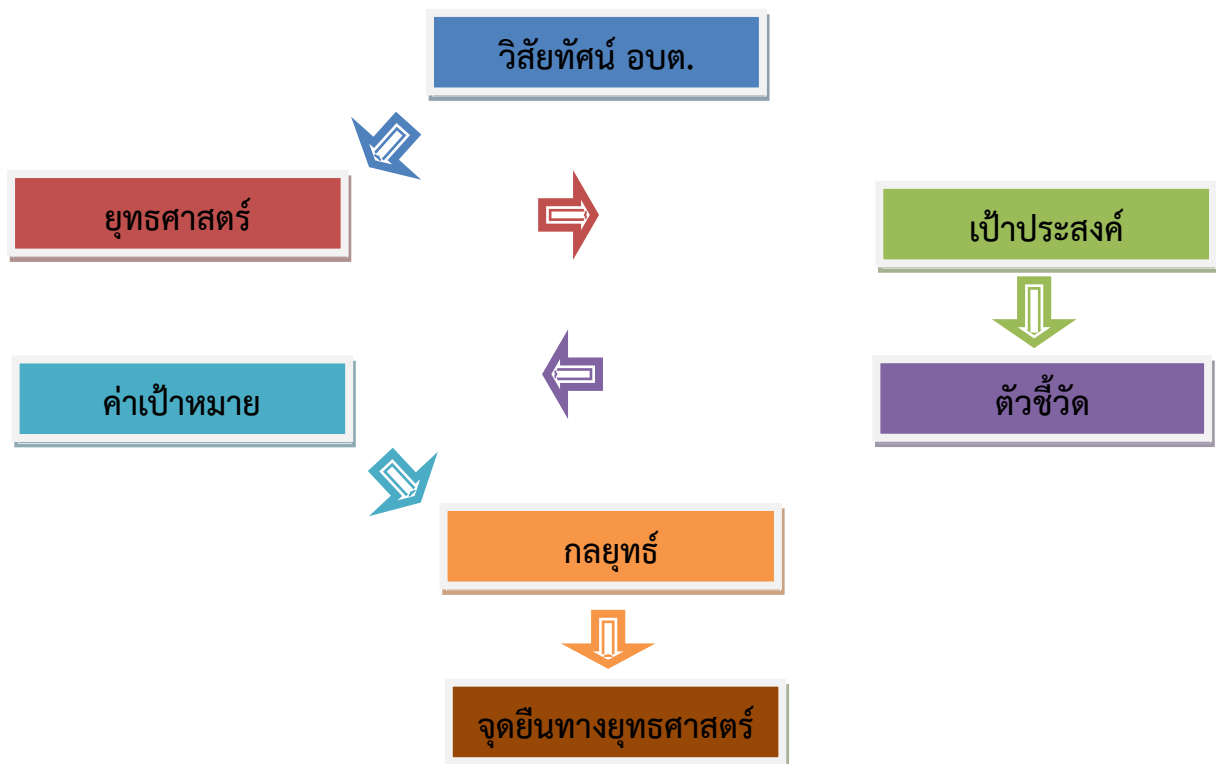
กลยุทธ์

๑. การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
๒. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
๓. การพัฒนาด้านสังคม การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
๔. การพัฒนาด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต
๕. การพัฒนาด้านบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
๖. การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลักความพอเพียง

จุดยืนทางยุทธศาสตร์

จากประเด็นความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลขาวใหญ่และยุทธศาสตร์จังหวัด จะเห็นได้ว่ามีความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจนในการนำมาเป็นแนวทางกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลขาวใหญ่ ซึ่งการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ชัดเจนจะเป็นการเตรียมการพัฒนา เป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันใหม่ให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของชุมชนให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการสภาวะการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน สังคมเศรษฐกิจภายในชุมชนให้มีคุณภาพ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชนอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเทศบาลตำบลฝักไหม จึงได้กำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning) คือ เป็นเมืองน่าอยู่ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานครอบคลุมทุกพื้นที่ มีภูมิคุ้มกันทางสังคมเพื่อให้ชุมชนมีรากฐานที่เข้มแข็ง

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม

๓. การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

๓.๑ การวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีของเทศบาลได้ใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis/Demand (Demand Analysis)/Global Demand และTrend ปัจจัยและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาอย่างน้อยต้องประกอบด้วย การวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

จุดแข็ง (S : Strength-s)

- ประชาชนมีความพร้อม จะมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น
- การจัดโครงสร้างภายในมีความเหมาะสมสอดคล้องกับภารกิจ
- มี อบต.ที่พร้อมจะให้บริการสาธารณะและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน
- มีการประสานร่วมมือกันระหว่าง อบต. กับส่วนราชการต่าง ๆ
- ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพในการพัฒนา
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบประชาคม การประชุมวางแผนเตรียมงาน

จุดอ่อน (W : Weakness)

- กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติสับสนขาดความชัดเจน
- อบต. มีงบประมาณจำกัด ทำให้การพัฒนาไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้
- การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการทำลายสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดปัญหามลพิษธรรมชาติ

โอกาส (O : Opportunity)

- จังหวัดสุรินทร์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนงบประมาณให้ อบต. ดำเนินการตามแผนงานโครงการตามแนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนา อบต.
- มีเส้นทางคมนาคมเชื่อมระหว่างจังหวัด สามารถรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ
- นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น โดยการสร้างดุลยภาพระหว่างการทำกับดูแล และความเป็นอิสระของท้องถิ่นในการบริหารจัดการงบประมาณและบุคลากรของท้องถิ่น

อุปสรรค (T : Threat)

- ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ บทบาทหน้าที่ของตนเองกับงานของท้องถิ่น
- นโยบายรัฐบาลไม่สามารถถ่ายโอนงบประมาณมายัง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ ทำให้การพัฒนาท้องถิ่นบางเรื่องต้องชะงัก
- กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับขาดความยืดหยุ่น หรือไม่เหมาะสมสอดคล้องกับภารกิจห้วงระยะเวลาในการจัดสรรและการเบิกจ่ายงบประมาณของรัฐบาลมีความไม่แน่นอน
- การดำเนินงานตามนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับปัญหาในพื้นที่และความต้องการประชาชนมีมาก แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ครบถ้วน เนื่องจากจำกัดด้วยอำนาจหน้าที่และจำนวนงบประมาณที่มีจำกัด

๓.๒ การประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ขวาวใหญ่ นั้น ได้ทำการประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ด้าน	สถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง	ขอบข่ายและปริมาณของปัญหา/ความต้องการ	พื้นที่เป้าหมาย/กลุ่มเป้าหมาย	ความคาดหวังและแนวโน้มอนาคต
๑. โครงการสร้างพื้นฐาน	๑) ขาดแคลนแหล่งน้ำในการเกษตรและน้ำประปาสำหรับอุปโภค-บริโภคยังไม่พอเพียงและยังไม่ได้มาตรฐาน	- แหล่งน้ำและน้ำประปาในการอุปโภค-บริโภค	- ในเขต อบต.	- ประชาชนมีแหล่งน้ำและมีน้ำประปาใช้อย่างพอเพียงมีคุณภาพตามมาตรฐานมากขึ้น
	๒) ไฟฟ้าส่องสว่างทางและที่สาธารณะยังไม่สามารถดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ได้ทั้งหมด	- ไฟฟ้า	- ทางและที่สาธารณะในเขต อบต.	- ทางและที่สาธารณะมีแสงสว่างเพียงพอประชาชนได้รับความสะดวกในการสัญจรไปมาและป้องกันการเกิดอาชญากรรมได้
	๓) หมู่บ้านขยายมากขึ้นระบบระบายน้ำยังไม่เพียงพอ	- ราง/ท่อระบายน้ำ	- พื้นที่ใน อบต.	- มีรางระบายน้ำสามารถระบายน้ำได้สะดวก ไม่อุดตันไม่ส่งกลิ่นเหม็นก่อความรำคาญ
	๔) ถนนในตำบล ยังเป็นถนนดิน ถนนลูกรัง และเป็นหลุมเป็นบ่อ	- ถนน	- ทางและที่สาธารณะในเขต อบต.	- มีถนนให้ประชาชนได้สัญจรไปมาสะดวก
	๕) ประชาชนต้องการเส้นทางในการสัญจรไปมาเพิ่มมากขึ้นและเทศบาลไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากงบประมาณมีไม่เพียงพอ	- เส้นทางคมนาคม	- เส้นทางคมนาคมที่เป็นสาธารณะและประชาชนมีความต้องการให้ดำเนินการ	- มีเส้นทางในการคมนาคมเพียงพอและประชาชนได้รับความสะดวกในการสัญจรไปมา

ดาน	สถานการณ์ภาพแวดล้อม ภายนอกที่เกี่ยวข้อง	ขอบข่ายและ ปริมาณของ ปัญหา/ ความต้องการ	พื้นที่เป้าหมาย/ กลุ่มเป้าหมาย	ความคาดหวังและ แนวโน้มอนาคต
๒. ด้านงาน ส่งเสริมคุณภาพ ชีวิต	๑) มีการระบาดของโรค ระบาด โรคติดต่อ	- ด้านสาธารณสุข	- ในเขต อบต.	ในพื้นที่ไม่มีการ ระบาดของ โรคติดต่อ
	๒) ประชาชนในพื้นที่ป่วย เป็นโรคเรื้อรังแนวโน้มที่ เพิ่มขึ้น เช่น เบาหวาน ความดัน		- ประชาชนกลุ่ม เสี่ยงและผู้ป่วย	
	๓) ปริมาณขยะและน้ำเสีย เพิ่มมากขึ้น		- ในเขต อบต.	- ปริมาณขยะและ น้ำเสียถูกกำจัดให้ หมดด้วยวิธีการที่ ถูกต้อง
	๔) ประชาชนบริโภค อาหารที่ปลอดภัย		- ประชาชนในเขต อบต.	- ประชาชนทราบ และสามารถเลือก บริโภคอาหารที่ ปลอดภัยได้ถูกต้อง
	๕) ประชาชนในพื้นที่บาง รายมีที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง แข็งแรง	- ที่อยู่อาศัย	- ประชาชนในพื้นที่ ที่ได้รับความเดือน ร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย	- ประชาชนใน พื้นที่ได้รับความ ช่วยเหลือซ่อมแซม ที่อยู่อาศัยให้มั่นคง แข็งแรง
	๖) มีการขยายตัวของ ประชากรเพิ่มมากขึ้นทำให้ เกิดการขยายตัวของอาคาร บ้านเรือนทำให้เกิดเป็น ชุมชนแออัด	- ประชากร	- พื้นที่ในเขต อบต.	- ควบคุมการ ก่อสร้างอาคาร บ้านเรือนการ พิจารณาออก ใบอนุญาตเพื่อไม่ เกิดปัญหาจากการ ก่อสร้างอาคาร
	๗) ประชาชนบางครัวเรือน บริโภค-บริโภคน้ำที่ยังไม่ สะอาดและมีสิ่งเจือปน เช่น จากน้ำฝน น้ำที่ไม่ได้ คุณภาพ มีตะกอน	- การอุปโภค- บริโภค	- ประชาชนในเขต อบต.	- ประชาชนบริโภค น้ำที่สะอาดถูก สุขลักษณะ

ดาน	สถานการณ์ภาพแวดล้อม ภายนอกที่เกี่ยวข้อง	ข้อบ่งชี้และ ปริมาณของ ปัญหา/ ความต้องการ	พื้นที่เป้าหมาย/ กลุ่มเป้าหมาย	ความคาดหวังและ แนวโน้มอนาคต
๒. ด้านงาน ส่งเสริมคุณภาพ ชีวิต	๘) การศึกษาสื่อการเรียน การสอนยังไม่พอเพียง เด็ก นักเรียนไม่ได้รับการศึกษา ต่อในระดับที่สูงกว่าชั้น พื้นฐาน และขาด งบประมาณในการศึกษา ครอบครัวยากจน	- สังคมในชุมชน	- เด็กนักเรียนใน เขต อบต.	- มีสื่อการเรียนการ สอนที่พอเพียง เด็กนักเรียนได้รับ การศึกษาที่สูงขึ้น มีงบประมาณใน การศึกษาเล่าเรียน
	๙) เด็กและผู้สูงอายุบาง ครอบครัว ผู้สูงอายุอยู่ตาม ลำพัง และรับภาระในการ ดูแลเด็ก		- ผู้สูงอายุและเด็ก ในเขต อบต.	- ผู้สูงอายุและเด็ก ได้รับการดูแลที่ดี
	๑๐) ผู้พิการไม่ได้รับความ ช่วยเหลือในดำรงชีวิต		- ผู้พิการในเขต อบต.	- ผู้พิการได้รับความ ช่วยเหลือในการ ดำรงชีวิตและทั่วถึง
	๑๑) เยาวชนและวัยรุ่นติด เกมส์ สิ่งลามก บุหรี่ เหล้า สาเสพติด และท้องก่อนวัย อันสมควร		- เยาวชนและวัยรุ่น ในเขต อบต.	- เยาวชนและวัยรุ่น มีอนาคตที่ดี
	๑๒) ประชาชนกรอายุตั้งแต่ ๓๕ ขึ้นไป ไม่ได้ตรวจ สุขภาพประจำปี จำนวน ๒๙๑ คน		- ประชาชนในเขต อบต. ที่อายุ ๓๕ ขึ้นไป	- ประชาชนที่อายุ ๓๕ ขึ้นไปได้รับการ ตรวจสุขภาพทุกคน
	๑๓) ประชากรที่สูบบุหรี่ จำนวน ๓๐๐ คน ดื่มสุรา จำนวน ๑๗๑ คน		- ประชาชนที่สูบ บุหรี่และดื่มสุรา	- ประชาชนเลิกสูบ บุหรี่และเลิกดื่มสุรา

ดาน	สถานการณ์ภาพแวดล้อม ภายนอกที่เกี่ยวข้อง	ข้อบ่งชี้และ ปริมาณของ ปัญหา/ ความต้องการ	พื้นที่เป้าหมาย/ กลุ่มเป้าหมาย	ความคาดหวังและ แนวโน้มอนาคต
๓. ด้านการ วางแผน การ ส่งเสริมการลงทุน พาณิชย์ กรรมและการ ท่องเที่ยว	๑) ประชาชนไม่มีการ วางแผนในการดำเนินงาน	- การวางแผน	- ประชาชนในเขต อบต.	- ประชาชนสามารถ วางแผนการ ดำเนินงานได้เอง
	๒) ขาดแหล่งเงินทุนใน การทำกิจการและประกอบ อาชีพ	- การลงทุน	- ประชาชนในเขต อบต.	- มีแหล่งเงินทุนใน การทำกิจการและ ประกอบอาชีพ
	๓) ผลผลิตทางการเกษตร ราคาตกต่ำระยะทางในการ ขนส่งผลผลิตไกลจากแหล่ง รับซื้อ	- การพาณิชย์กรรม	- เกษตรกรในพื้นที่	- ผลผลิตมีราคา สูงขึ้น
	๔) ค่าแรงต่ำค่าครองชีพสูง ขาดแคลนการจ้างงาน		- ผู้ประกอบอาชีพ รับจ้าง	- ค่าแรงสูงขึ้น เหมาะสมกับค่า ครองชีพ มีการจ้าง งานมากขึ้น
	๕) คราวเรือนมีรายได้เฉลี่ยต่อ ปี ต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๕ คราวเรือน		- ประชาชนที่มี รายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ มาตรฐาน	- ไม่มีครัวที่ตก เกณฑ์มาตรฐาน รายได้
	๖) ในเขต อบต. ไม่มีแหล่ง ท่องเที่ยวและกิจกรรมการ ท่องเที่ยว	- การท่องเที่ยว	- ในเขตอบต.	- มีแหล่งท่องเที่ยว ในเขต อบต. และ ส่งเสริมกิจกรรมการ ท่องเที่ยวเพิ่มมาก ขึ้น

ดาน	สถานการณ์ภาพแวดล้อม ภายนอกที่เกี่ยวข้อง	ขอบข่ายและ ปริมาณของ ปัญหา/ ความต้องการ	พื้นที่เป้าหมาย/ กลุ่มเป้าหมาย	ความคาดหวัง และ แนวโน้ม อนาคต
๔. ด้านการจัด ระเบียบชุมชนและ การรักษาความสงบ เรียบร้อย	๑) การจราจรบนถนนมีเพิ่ม มากขึ้นอาจทำให้เกิด อุบัติเหตุขึ้นได้	- การจราจร	ประชาชนที่สัญจรไป มาบนถนน	มีระบบควบคุม การจราจร เช่น ติดตั้งสัญญาณไคระ พริบเพื่อเตือนให้ ระมัดระวัง
	๒) มีการทำลายและลัก ขโมยทรัพย์สินของ ประชาชนและราชการ รวมทั้งเกิดการทะเลาะวิวาท กันในชุมชน	- การรักษาความ ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของ ประชาชน	- ประชาชนและส่วน ราชการ	- มีการป้องกันและ รักษาความ ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของ ประชาชนและส่วน ราชการ เช่น การ ติดตั้งกล้องวงจรปิด การให้ผู้นำ อปพร. ควบคุมและระงับ เหตุทะเลาะวิวาท
๕. ด้านการบริหาร จัดการและการ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	๓) เป็นพื้นที่ที่มีดินเค็มและ น้ำใต้ดินเป็นน้ำเค็มหรือมีรส กร่อย ไม่สามารถใช้ใน การเกษตรและอุปโภค- บริโภคได้	- ดินและน้ำใต้ดิน	- พื้นที่ในเขต อบต.	- ปัญหาเรื่องดินเค็ม ลดลง จัดหาแหล่ง น้ำจากแหล่งอื่นเพิ่ม มากขึ้น
	๔) มีปัญหาเรื่องขยะและ สัตว์เลื้อยเพิ่มมากขึ้นส่งกลิ่น เหม็นรบกวน	- สิ่งแวดล้อม	- ผู้ประกอบการและ ชุมชนในเขตพื้นที่ อบต.	- ปัญหาขยะและ สัตว์เลื้อยลดลง ประชาชนสามารถ กำจัดขยะและมูล สัตว์ได้โดยไม่ส่งผล กระทบต่อชุมชน
๖. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	๑) ศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิปัญญา ท้องถิ่นถูกกลืนเลือนไปมาก	- ศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณีและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ถูกกลืนเลือนไปมาก	- ประชาชนในเขต อบต.	- ยกย่อง เชิดชูคนดี หรือปราชญ์ ชาวบ้านในโอกาส ต่างๆ เพื่อเป็น ตัวอย่างแก่เยาวชน และประชาชน ศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณีและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่ถูกกลืนและคงอยู่ สืบไป

